

Onderwerp Onderzoek en aanbevelingen toekomst Haarlemse kermissen	
Nummer	2017/302570
Portefeuillehouder	Wienen, J./ Langenacker, J.
Programma/beleidsveld	6.3 Openbare orde en veiligheid/Economie, Toerisme en Cultuur
Afdeling	DVV/VTH
Auteur	Bexkens, A.
Telefoonnummer	023-5113537
Email	abexkens@haarlem.nl
Kernboodschap	De raad heeft op 17 november 2016 de motie Botsende belangen op de kermis Zaanenlaan aangenomen. Hierbij is het college gevraagd een visie te geven op de toekomst van de kermis op de Zaanenlaan en de Grote Markt. In dit kader is onder andere onderzocht: • hoe beide kermissen door alle betrokken doelgroepen worden ervaren; • of er nog voldoende draagvlak is voor beide kermissen; • of de kermissen in de huidige vorm kunnen blijven bestaan; • of de kermissen in duur of openingstijden kunnen worden ingeperkt; • of er wellicht meer geschikte locaties voor de kermissen zijn in Haarlem; Bij de beantwoording van deze vragen zijn ook de evaluaties van vorige kermisedities betrokken. Het in opdracht van het college ingestelde externe onderzoek is inmiddels gereed en mede op basis van de bevindingen uit dit onderzoek doet het college nu een aantal voorstellen aan de raad met betrekking tot de toekomst van de Haarlemse kermissen. Het betreft hier inkorting van de duur van de kermis op de Grote Markt naar maximaal 9 dagen (inclusief twee weekenden, in de periode rond Koningsdag) en vervroeging van het sluitingsuur op de Zaanenlaan (gaat van 23.00 uur, naar 22.00 uur met uitzondering van de vrijdag en zaterdag)
Behandelvoorstel voor commissie	De commissie Bestuur wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering. Het voorstel wordt ter kennisname naar de commissie Ontwikkeling gezonden.
Relevante eerdere besluiten	n.v.t.
Besluit College d.d. 29 augustus 2017	Het college stelt het voorstel aan de raad vast. de secretaris, de burgemeester,

Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: • Kennis te nemen van het onderzoek Toekomst kermissen Grote Markt en Zaanenlaan; • De duur van de kermis op de Grote Markt te maximaliseren op 9 dagen (twee weekenden en vijf tussenliggende werkdagen); • De kermis op de Grote Markt te blijven centreren rond Koningsdag. • De sluitingstijd op de kermis Zaanenlaan 's-avonds, met uitzondering van de vrijdag en zaterdag, met één uur te vervroegen (van 23.00 uur naar 22.00 uur); • Voor het overige de beide kermissen in hun huidige vorm en op hun huidige locatie in stand te houden. • Te onderzoeken of en in hoeverre de organisatie van de kermis elders in of buiten de gemeentelijke organisatie moet worden ondergebracht. de griffier, de voorzitter,
--	---

1. Inleiding

In de afgelopen jaren is de kermis op de Zaanenlaan een regelmatig terugkerend onderwerp op de Haarlemse politieke agenda geweest. Dit vooral naar aanleiding van klachten van een aantal omwonenden over ervaren overlast en vragen over de veiligheid.

De raad heeft daarom, door middel van een in zijn vergadering van 17 november 2016 ingediende motie, aan het college gevraagd een visie te geven op de toekomst van de Haarlemse kermissen.

Vervolgens is aan een extern bureau gevraagd om voor beide kermissen in Haarlem in beeld te brengen wat de mening van alle betrokken doelgroepen over de kermissen is. Bij dit onderzoek zijn ook bestaande documenten zoals evaluaties, onderzoeken en veiligheidsplannen betrokken (zie voor het onderzoek de bijlage: Toekomst kermissen Grote Markt en Zaanenlaan).

Het college heeft op basis van de informatie uit het onderzoeksrapport een aantal voorstellen aan de raad geformuleerd over hoe zij in de toekomst met de kermissen wil doorgaan.

De inschrijving voor de kermissen van 2018 start begin december 2017. Het is voor alle betrokken partijen van belang vóór die tijd duidelijkheid te hebben over de plannen voor deze kermissen.

2. Voorstel aan de raad

- Kennis te nemen van het onderzoek Toekomst kermissen Grote Markt en Zaanenlaan;
- De duur van de kermis op de Grote Markt te maximaliseren op 9 dagen (twee weekenden en vijf tussenliggende werkdagen);
- De kermis op de Grote Markt te blijven centreren rond Koningsdag.
- De sluitingstijd op de kermis Zaanenlaan 's-avonds, met uitzondering van de vrijdag en zaterdag, met één uur te vervroegen (van 23.00 uur naar 22.00 uur);
- Voor het overige de beide kermissen in hun huidige vorm en op hun huidige locatie in stand te houden.
- Te onderzoeken of en in hoeverre de organisatie van de kermis elders in of buiten de gemeentelijke organisatie moet worden ondergebracht.

3. Beoogd resultaat

Het voortzetten van de kermissen op de Grote Markt en de Zaanenlaan. De duur van de kermis op de Grote Markt wordt teruggebracht van 16 dagen naar 9 dagen (inclusief twee weekenden) en voor de kermis aan de Zaanenlaan wordt het sluitingsuur, met uitzondering van de vrijdag- en zaterdagavond, vervroegd van 23.00 uur naar 22.00 uur

4. Argumenten

1. Het besluit past in het ingezette beleid

De veiligheid en voorkoming van overlast op de kermissen valt onder paragraaf 6.3 van de programmabegroting, te weten openbare orde en veiligheid. De voorgestelde maatregelen dragen bij aan een leefbare en veilige leefomgeving.

2. Het inkorten van de kermis op de Grote Markt kan op brede steun onder diverse doelgroepen rekenen.

Uit het onderzoek Toekomst kermissen Grote Markt en Zaanenlaan blijkt dat breed de voorkeur bestaat voor een korter durende kermis op de Grote Markt. Deze kermis duurt nu nog 16 dagen. Vooral winkeliers, horecaondernemers, de wijkraad, de Centrum Management Groep, Haarlem Marketing/VVV en een aantal ondervraagde toeristen pleiten voor afschaffing, dan wel inkorting van de tijdsduur van deze kermis. En dan vooral vanwege de aantasting van het aanzicht van dit monumentale plein door de kermis en de door winkeliers en horeca genoemde inkomstenderving. Wij willen uiteraard rekening houden met de wensen van al deze betrokkenen. Vanuit ons eigen evenementenbeleid zien wij tegenwoordig de Grote Markt als dé huiskamer van de stad en toeristische trekpleister. Wij willen dit plein zo beperkt en exclusief mogelijk inzetten voor evenementen. Aan de andere kant willen wij de kermis op de Grote Markt wel handhaven, ook en vooral voor de wat oudere jeugd in de stad. De Grote Markt is ten slotte van alle Haarlemmers en de bezoekers van deze kermis beleven hier plezier aan. Met het terugbrengen van de kermis op de Grote Markt van 16 dagen naar 9 dagen komen wij (deels) tegemoet aan de grote groep van betrokkenen die voor afschaffing, inkorting van de duur van de kermis is. Ten behoeve van de kermisexploitanten en de bezoekers van de kermis pleiten wij er tegelijk voor om met de overgang naar een kermis van negen dagen, wel Koningsdag en in ieder geval twee weekenden in dit tijdvak op te nemen. In de weekenden en op Koningsdag komen er immers meer bezoekers dan op doordeweekse dagen. Omdat er met betrekking tot deze kermis nauwelijks over geluidsoverlast wordt geklaagd zien wij geen reden de sluitingstijd voor deze kermis te vervroegen.

3. De vroegere sluitingstijd op de kermis Zaanenlaan draagt bij aan beperking van de overlast in de (met name doordeweekse- en zondagse-) avonden.

Uit het onderzoek blijkt dat met betrekking tot de kermis op de Zaanenlaan vooral overlast wordt ervaren door direct omwonenden. De meeste andere ondervraagden uit de buurt zijn aanmerkelijk positiever over deze kermis, juist vanwege de gezelligheid en lange traditie. In de afgelopen jaren zijn, mede op aangeven van de wijkraad Sterrenbuurt, de nodige aanpassingen gedaan om geluids- en andere omgevingsoverlast te verminderen. De laatste maatregelen betroffen verbeteringen op het gebied van verkeersveiligheid, brandveiligheid, aanpassing van het geluidsvolume, reductie van de bastonen en maatregelen om de omgeving beter schoon te houden. In tegenstelling tot de kermis op de Grote Markt stellen wij voor deze kermis geen verkorting van het aantal draaidagen voor. Wij vinden het behouden van het huidige aantal van 12 draaidagen, gezien de jarenlange traditie in deze buurt, een redelijke duur voor deze kermis. Omdat deze kermis midden in een woonwijk ligt en bewoners ook gewoon naar het werk of school moeten en het daarnaast een familiekermis betreft die vooral wordt bezocht door ouders met kinderen, stellen wij wel voor, om vooral ten behoeve van de direct omwonenden, de sluitingstijd van deze kermis (met uitzondering van de vrijdag en zaterdag) te vervroegen van 23.00 uur naar 22.00 uur.

4. De Grote Markt en de Zaanenlaan blijven de twee meest voor de hand liggende locaties voor het houden van een kermis in Haarlem.

Er is een quick scan uitgevoerd naar de mogelijkheid om één of beide kermissen op een andere plek binnen Haarlem te laten plaatsvinden. De onderzochte locaties zijn deels aangedragen vanuit de bevroegde doelgroepen, en deels op basis van een gemeentelijke inventarisatie van terreinen die sec qua omvang de kermis zouden kunnen huisvesten. Deze quick scan is vanuit drie invalshoeken ingevuld: op aspecten van veiligheid, op ruimtelijke inpasbaarheid en vanuit de behoeften/randvoorwaarden van de organisatie van de kermissen. Uit deze quick scan (zie het onderzoeksrapport) kwam geen locatie naar voren die vanuit alle drie deze disciplines geschikt werd geacht (of meer geschikt dan de huidige locaties). De huidige twee locaties hebben al een lange traditie met een kermis. De kermis op de Grote Markt is berekend op grotere attracties en trekt daarmee vooral de wat oudere jeugd. De kermis op de Zaanenlaan heeft het karakter van een familiekermis en trekt vooral gezinnen met kinderen en de wat jongere jeugd. Een kermis in een woonbuurt heeft uiteraard niet de voorkeur, maar is op de Zaanenlaan historisch zo gegroeid en de kermis en alle waarborgen daar om heen zijn hier in meegegroeid. In zijn algemeenheid geldt dat Haarlem geen speciaal aangewezen evenemententerrein heeft dat enerzijds buiten de woonwijken ligt, anderzijds de attracties kan dragen en ook nog voldoende bereikbaar is voor de doelgroepen en daarmee geschikt zou zijn voor het houden van een kermis. Daarnaast is er een aantal locaties genoemd (zoals de Veerplas) waarbij de grond geen eigendom is van de gemeente. Dit zou betekenen dat bij deze locaties de gemeente in deze gevallen geen pacht bij de exploitanten in rekening kan brengen. Als gevolg daarvan zouden er wel kosten moeten worden gemaakt door de gemeente voor de organisatie van de kermissen, maar daar zouden dan geen opbrengsten uit pacht tegenover staan. De huidige situatie waarin de organisatie (door de gemeente) van de kermissen gemiddeld budgettair neutraal verloopt, zou dan tot het verleden behoren, omdat de gemeente de uitgaven voor de organisatie dan niet meer kan compenseren met de pachtopbrengsten.

5. De kermissen geven plezier voor een grote groep bezoekers, maar enige vorm van overlast voor de buurt is nooit helemaal uit te sluiten.

In de afgelopen jaren zijn er, vooral vanuit de werkgroep kermis van de wijkraad Sterrenbuurt, klachten geuit over geluidsoverlast, parkeeroverlast, vervuiling van de omgeving door kermisgangers en zorgen over het voorkomen van en adequaat kunnen inspelen op calamiteiten. Op basis daarvan is door de organisatie van de kermis (zie hiervoor ook onder argument 3) een groot aantal verbeterpunten doorgevoerd. Toch is het niet realistisch om, ondanks alle inspanningen op dit gebied, te veronderstellen dat overlast op of nabij de kermis helemaal is uit te sluiten.

6. De veiligheid is op beide kermissen in de loop van de jaren steeds meer geoptimaliseerd.

In het onderzoeksrapport is mede de visie van de betrokken hulpdiensten opgenomen. Enerzijds geeft men aan samen met de gemeente tot een aanvaardbaar niveau van beheersbaarheid te zijn gekomen, anderzijds geeft men aan voor deze kermis nog een aantal aandachtspunten te hebben. Deze gaan met name over de indeling van deze kermis, de bereikbaarheid voor de hulpdiensten en de veiligheid van de attracties. Hierover merken wij het volgende op:

- De vergunningen voor beide kermissen worden uitsluitend afgegeven als aan alle wettelijke veiligheidseisen wordt voldaan;

- De controle op de veiligheid van de attracties ligt bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. Deze wijst keuringsinstellingen aan die de attractie kunnen goed- of afkeuren. De gemeente heeft hierin volgens de NVWA **uitdrukkelijk geen bevoegdheid**. De gemeente controleert alleen of er daadwerkelijk een goedkeuringscertificaat is afgegeven. Zonder dit certificaat krijgt men geen plek op de Haarlemse kermissen;
- Jaarlijks vinden er voor beide kermissen twee schouwen plaats waarbij de veiligheidsaspecten worden getoetst. Uit de verslagen van deze schouwen blijkt dat eventuele bij de voorschouw geconstateerde aandachtspunten, telkens vóórafgaand aan de schouw alsnog zijn geregeld.
- Elk jaar vindt er een voorbespreking en evaluatie van de kermissen plaats in de Projectgroep Grote Evenementen (PGE). In deze werkgroep zijn alle betrokken hulpdiensten vertegenwoordigd. De veiligheidsaspecten waaronder de bereikbaarheid en de indeling van de kermis worden besproken. Uit de evaluaties blijkt dat de kermissen op het gebied van veiligheid goed zijn verlopen. Eventuele punten die nog verbeterd/aangescherpt kunnen worden, worden standaard als aandachtspunt voor de volgende edities overgenomen;
- In 2014 is er op initiatief van de wijkraad Sterrenbuurt door het Event Safety Institute (ESI) een verkennend onderzoek uitgevoerd naar verbeterpunten in de organisatie van veiligheid en de planvorming. Op basis hiervan hebben wij de firma Crowd Professionals, (een bedrijf dat is gespecialiseerd in crowd management en safety rond grote evenementen) verzocht om, uitgaand van de geconstateerde verbeterpunten, een veiligheidsplan op de stellen. Dit uitgebreide veiligheidsplan is nu leidraad bij de organisatie van de kermis;
- De inkorting van het aantal draaidagen op de Grote Markt (van 16 naar 9) zal de werkdruk voor de hulpdiensten in deze periode navenant reduceren;
- Ten aanzien van de opmerking van de hulpdiensten (en de wijkraad Sterrenbuurt, werkgroep kermis Zaanenlaan) dat zij moeite hebben met de verschillende rollen van de gemeente (organisator, vergunningverlener en handhaver) geldt dat wij hiervoor begrip hebben. Wij hebben het plan om binnenkort met een voorstel te komen over nut en noodzaak van het onderbrengen van de organisatie van de kermissen elders in de organisatie (nu vallen deze drie taken nog onder één afdeling), dan wel buiten de organisatie.

5. Financiën

Het terugbrengen van de kermis op de Grote Markt van 16 naar 9 dagen heeft als resultaat dat de inkomsten uit de pacht van de kermisattracties teruglopen van rond de € 42.000 naar rond de € 23.000. Een budgettair nadeel derhalve van € 19.000.

6. Communicatie&Participatie

Bij het onderzoek zijn mensen uit alle betrokken doelgroepen bevraagd en op de hoogte gesteld van het onderzoek naar de kermissen. Ook op de Haarlemse website is een aparte plek voor dit item ingericht. De betrokkenen zullen verder bericht ontvangen over wanneer dit onderwerp in de commissie Bestuur wordt besproken.

7. Risico's en kanttekeningen

Beleidsinhoudelijk: bij het inkorten van de tijdsduur van de kermis op de Grote Markt bestaat de kans dat de exploitanten van de grootste attracties niet meer naar Haarlem willen komen, omdat de kosten van transport en op- en afbouw wellicht niet opwegen tegen de (verkorte) verdientijd. Dit zou in het uiterste geval kunnen leiden tot het een minder aantrekkelijke kermis en dus minder bezoekers op deze locatie. Verder is overlast van de kermissen, nooit voor 100% uit te sluiten. Uiteraard doet de gemeente er alles aan om die overlast zo veel mogelijk te beperken.

8. Uitvoering

De gevolgen van de besluitvorming zullen worden meegenomen in de communicatie voor de inschrijvingsprocedure voor het eerstvolgende jaar.

9. Bijlagen

- Rapportage extern onderzoek Toekomst kermissen Grote Markt en Zaanenlaan